

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

29 december 1972

Goedenavond, vrienden. Dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn, zal u bekend zijn. Overal rond ons houdt men reeds kerstvieringen, maar naar ik meen hoeven wij daaraan niet mee te doen. Bovendien lijkt mij het moderne kerstfeest er eerder een van handel en moderne slogans te zijn geworden, daar men u rustig aanbeveel bv.: Wees hip. Stop diepvrieskip in de krib. Ik meen niet, dat wij ons met dit feest der commercie nu zo druk bezig moeten gaan houden.

Ik hoop dat u er geen bezwaar tegen maakt, dat ik gewoon kijk naar enkele:

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Ik zou dan willen stellen: Juist tegen het einde van dit jaar begint overduidelijk te worden hoezeer vertragend de inwerkingen van Saturnus zijn, ondanks alle pogingen van de mensen iets tot stand te brengen. Dat geldt niet alleen bv. voor uw kabinetsformatie, maar ook zeker in sterke mate voor problemen als dat van Vietnam. Wat dit laatste betreft, lijkt het gemakkelijk een oordeel te vellen en te stellen, dat hetgeen de Amerikanen nu in Vietnam doen wreed, onverantwoord en onbeschaamd is. Want zij weten heus wel, dat zij hier niets meer werkelijk kunnen winnen. Alleen om hun gezicht wat te redden en op enkele ondergeschikte punten hun zin te krijgen, gaan zij nu nog eens duizenden mensen dood bombarderen.

Oppervlakkig beschouwd lijkt het wel zo te zijn, maar toch meen ik dat je de zaak enigszins anders moet bezien. Want het is hier geen kwestie die alleen ligt bij Nixon, bij Thieu of de Noord-Vietnamezen. Het is eerder een kwestie van een neutraliteit, die in deze laatste periode van 1972 en ongetwijfeld ook nog in 1973 sterk op de voorgrond treedt. Het gaat hier om een enorme behoefte bij zeer velen om ten koste van alles gelijk te krijgen. U zult zeggen dat deze neiging altijd wel bestaat. Dat is waar, maar dan weegt men de kosten nog tegen de resultaten. Nu echter wil men, onredelijk dus, alleen maar gelijk hebben dit ten koste van alles, desnoods eigen leven en geluk. In deze gehele Vietnamkwestie was het wel zeker, dat gezien de economische noodzaken voor de USA de leveringen van wapens e.d. nog rond drie jaren in langzaam afnemende mate door zouden moeten gaan. Men heeft echter een groot deel van hetgeen anders in die drie jaren zou worden afgenomen, nu in zeer korte termijn geleverd, daarbij puttende uit eigen militaire reserve. De dreiging voor de economie, die een onmiddellijke vrede met zich zou brengen, is dus grotendeels weggefallen.

Het was ook wel zeker, dat Thieu en de Roomse bovenlaag van Zuid-Vietnam alles zouden doen om zich bij een eventuele vrede een zo goed mogelijk uitgangspunt te verschaffen. Dat zij alles doen om een feitelijke vrede te verijdelen is begrijpelijk, daar zij daardoor het gevoel hebben hun eigen leefwijze en sfeer te handhaven. Men dient zich bovendien te realiseren dat, wanneer in missioneringsgebieden een kerkelijke groep de macht in handen krijgt, haar optreden gemeenlijk dictatoriaal pleegt te zijn, daar zij haar behoud van macht gelijkstellen met het beschermen van het zielenheil van de onderdanen. Het wonderlijke bij dit alles is, dat alle partijen het in feite wel met elkaar eens zijn, dat vrede noodzakelijk is. Hun strijd gaat dan ook niet om de vraag, of, en zo ja, hoe er vrede zal komen - al lijkt het mogelijk dat het hierom gaat. De kwestie is veel eenvoudiger en tragischer: Men heeft vroeger met nadruk bepaalde standpunten ingenomen en aan eenieder voorgelegd. Nu durft men van een eenmaal ingenomen standpunt niet meer afwijken.

Het resultaat is dat niet alleen aan Vietcong-zijde, maar ook aan Amerikaanse, ook van Vietnamese kant, de oorlogshandelingen worden opgejaagd en vernieuwd verhevigd, omdat men meent zo te kunnen verbloemen dat men zijn ingenomen standpunten niet meer kan handhaven.

Bij de interne politiek in China zien wij ook al iets dergelijks een rol spelen, zij het op een wat andere wijze. Er zijn de laatste tijd in China, mede in verband met de nieuwe houding tegenover het Westen, een aantal figuren van het toneel verdwenen. Deze mensen zijn er nog wel, maar zij zijn tijdelijk buitenspel gezet, tijdelijk in de diepvries geborgen, samen met hun denkbeelden, om daaruit weer tevoorschijn te worden gehaald, wanneer een verandering van politiek dit wenselijk maakt. Hierbij doet echter een bepaalde groep opnieuw een greep naar de werkelijke macht - een deel van het leger. Het blijkt hierbij niet een geval te zijn van een het geheel oneens zijn met de partij en haar tactiek, maar eenvoudig een kwestie van benadering van de interne orde. Men heeft in het leger nu eenmaal eens uitspraken gedaan over soberheid, discipline en ordehandhaving die, volgens deze militairen, niet teruggenomen kunnen worden. De partij echter die op het ogenblik ijvert voor een steeds beter contact met de rest van de wereld, voelt meer voor een uiterlijke liberalisatie. De werkelijke instelling van partij en leger verschilt praktisch niet. Men gebruikt echter andere formuleringen, terwijl de partij zich wat plooibaarder wil opstellen dan het leger juist acht. Het gevolg is, dat interne conflicten in China in de komende tijd steeds meer onvermijdelijk lijken, terwijl het zeer wel denkbaar is, dat men weer bepaalde grensconflicten zal uitlokken, om hierdoor de positie van het leger te versterken.

U zult zeggen dat al deze zaken nogal ver van huis liggen. Maar kijk nu eens naar Duitsland: Hier hebben de beide helften van dit land eindelijk besloten elkaar als volwaardige partners te erkennen. Wat erg mooi klinkt. Maar elk deel blijkt wel erkenning van de ander te willen verkrijgen, maar is gelijktijdig doodsbenauwd dat het andere deel ook in feite gelijkwaardig zou kunnen gaan optreden in de wereld. Zo probeert West-Duitsland zijn z.g. rechten op het gebied van Oost-Duitsland ondanks allerhande politieke verklaringen middels z.g. morele verplichtingen en gevoelsoverwegingen intern te handhaven, terwijl Oost-Duitsland, dat graag met West-Duitsland samen wil werken, gelijktijdig probeert met alles wat bij verdrag aan de partner en zijn bevolking aan rechten werd toegestaan, te beperken en zelfs nu reeds om te vormen tot een soort politieke pressiemogelijkheid, waardoor men invloed zou kunnen uitoefenen op de interne politiek in West-Duitsland. Toch zijn beide landen het er wel degelijk over eens dat het van groot belang is te komen tot een uitwisseling van mensen, materialen en denkbeelden. Beide landen hebben echter onder hun leiders mensen die zo bang zijn, dat zij bepaalde beloften of uitspraken terug zouden moeten nemen, dat zij daarom de feitelijke mogelijkheid met elkaar te leren leven, met alle macht in het verborgene trachten te frustreren. Alweer: aan beide zijden handelen politici tegen beter weten en tegen gemaakte overeenkomsten in, alleen om zo in de ogen van anderen hun gelijk te kunnen handhaven.

Of kijk eens in België. Daar is men aan een nieuwe kabinetsformatie bezig, net als bij u. Dat is trouwens helemaal een vreemde zaak: de regeerders hadden allerhande beslissingen te nemen die voor de producenten minder voordelig zouden zijn, maar voor de arbeiders zeer gunstig zouden werken, zaken overigens die tijdens de verkiezingen beloofd waren. Het wonderlijke is nu, dat, juist toen de betreffende wetten moesten worden ingediend, en geen verder uitstel meer mogelijk leek, het kabinet viel op een taalstrijd-zaakje. Er zijn heel wat onverklaarbaarheden. Zo steeg bv. in de gelijke periode in Nederland het z.g. contractloon met ruim 50%, in België met 21%. In dezelfde periode bedroegen de prijsstijgingen in België rond 28% In Nederland bedroegen de werkelijke stijgingen van prijs bijna 80%. Dit zijn geen officiële getallen, maar eerlijke vergelijkingen, niet aangepast of gemanipuleerd. Je zou hieruit de conclusie kunnen trekken, dat men in België veel meer zou kunnen bereiken door samenwerking dan in uw land. Alleen: men doet het niet. Waarom niet? Omdat vele groepen kennelijk het gevoel hebben dat zij zich meer aan belangrijkheid e.d. gewinnen, wanneer zij eerder onderlinge strijd voeren en pressie proberen uit te oefenen op de kleintjes, terwijl de groten ongeschoren blijven. De situatie is in dit land precies zoals bij u: de mensen weten zelf niet meer wat zij in feite willen. De politici weten wel, wat zij willen, maar durven dit niet meer toe te geven, laat staan werkelijk en eerlijk ten uitvoer te brengen. Gevolg: chaos.

In Italië kunt u in deze dagen vele voorbeelden aantreffen van de vreemde ontwikkelingen die eruit voort kunnen komen, wanneer de mensen niet meer schijnen te beseffen wat hun werkelijke belangen zijn. In het bankbedrijf heeft men daar bv. geredeneerd: wij willen meer loon. Wij gaan dus staken op het ogenblik dat de meeste mensen geld van de bank willen halen. Wanneer wij dit nu maar doorzetten, zo redeneert men, komt het bankwezen vanzelf wel in de verdrukking, het bedrijfsleven komt in de verdrukking, de middenstand verdient niet meer en zo zal men ons onze zin wel moeten geven. Maar vergeet niet: men wil een hoger salaris hebben van de banken. Nu is de enige die geldelijk profiteert van deze wanordelijke toestand wel de bank. De daar ingelegde gelden blijven ter beschikking, de som, die wordt afgehaald, blijft door deze moeilijkheden beperkt, zodat er meer geld in kas blijft, waarmee men interest kan maken. Degenen, die het meest door deze staking verliezen zijn de middenstand, zijn de mensen van de kleinere bedrijven die geen grote kredieten kunnen verlenen en hierdoor hun omzet zien slinken in een tijd van het jaar, waarin de verkoop vaak een stilte van maanden goed moet maken, terwijl er bovendien de kans is, dat men blijft zitten met voorraden seizoensartikelen die men nooit meer voor de volle prijs zal kunnen verkopen. Het is wel duidelijk dat stakers en pressiegroepen over de mogelijkheid dat hun acties ook nog averechtse effecten zouden kunnen hebben, niet bepaald hard nadenken.

Of dit nu werkelijk alles met Saturnus te maken heeft? Het is in ieder geval een kenbaar worden van de invloed die Saturnus op de mensheid als geheel heeft. Indien wij verder nog even nagaan wat deze invloed op het ogenblik o.m. betekenen kan, kunnen wij verder stellen: De neiging om een bepaalde trend gaande te houden, is op het ogenblik aanmerkelijk sterker dan enkele jaren geleden en lijkt mij sterker dan zij over rond 1¾ jaar zal zijn. In feite is er echter sprake van een zeer sterke verandering in werkelijke tendensen, terwijl het trendbeleid van heden voor de komende jaren bepalend zal zijn voor o.m. de gang van zaken bij de auto-industrie, kleding-industrie, e.d. Grote industrieën werken nu eenmaal met een vorm van planning, die vele jaren omvat. Hierin zouden op dit ogenblik ingrijpende wijzigingen noodzakelijk zijn, zodat een rationeler productiemogelijkheid geschapen kan worden tegen 1975. Wanneer dit niet gebeurt - en in de praktijk is hiervan voorlopig geen sprake - dan zullen de vernieuwingsprocessen die hard nodig zijn, wel eens op zijn vroegst rond 1980 in verschijning kunnen treden - met als gevolg grote schade, werkeloosheid enz.

In een periode waarin alle dingen zo snel veranderen in betekenis, mogelijkheden en ontwikkeling is een tendens die verdragend werkt en zo bv. bepaalde factoren in handel en industrie afremt over vijf of meer jaren zeer nadelig te noemen voor allen die daarbij betrokken zijn. Verdragende invloeden blijken ook op te treden wanneer het gaat om het praktisch gebruiken van nieuw gedane ontdekkingen. Het is mij bv. bekend dat men op het ogenblik proeven neemt met een automotor die hoog rendement biedt naast zeer lage afgifte van giftige gassen aan de omgeving. De voorzieningen voor deze motor zijn betrekkelijk gering, de kostprijs zal bij massaproductie rond 7% hoger zijn dan die van een vergelijkbare normale motor. Wel moet worden opgemerkt, dat de opgebrachte energie per cilinderinhoud iets lager ligt dan bij een standaardmotor. Het zou zonder meer mogelijk zijn deze motor reeds in de eerstvolgende nieuwe type in te bouwen. Bovendien is deze motor goed geschikt voor aansluiting met een nieuw automatisch transmissiesysteem, zodat een zeer soepel en zuinig rijden mogelijk wordt. De industrie echter die dit alles reeds op de weg beproefd heeft en nu nog een dozijn prototypen heeft circuleren, heeft besloten nog niet over te gaan tot productie, ook al zou dit betekenen dat verschillende kostbare voorzieningen om aan de staatseisen tegemoet te komen hierdoor overbodig zouden worden. De reden? Men vreest dat alle andere typen die door deze groot-industrie overal op de wereld worden gemaakt, hun waarde zouden verliezen, zodat men op korte termijn in alle bedrijven tot een betrekkelijk kostbare retooling zou moeten overgaan. Men is dus niet bereid een beter product te vervaardigen, omdat men vreest dat de kosten daarvoor hoger zullen zijn dan in een aanvaardbare prijsverhoging zou kunnen worden teruggewonnen.

Een ander voorbeeld: Een bekende fabriek in Duitsland heeft een nieuw pijnstillend middel gevonden, dat beter blijkt te voldoen dan aspirine - onder welke naam dan ook verkocht. Ik geef toe dat het product nog verdere toetsing eist.

Maar nevenwerkingen en eventuele toxische werkingen blijken in ieder geval reeds veel minder te zijn dan van vele gangbare pijnstillers, zoals dezen nu in de handel zijn. Toch besloot men niet verder te gaan met de ontwikkeling van dit middel, ofschoon men zich wel van alle rechten op het recept zal verzekeren. Men heeft namelijk volgens eigen opvatting te veel geïnvesteerd in reclame voor andere – minder goede – patentgeneesmiddelen van deze fabriek. Het ten volle van investeringen voor reclame kunnen profiteren is dus kennelijk voor dit bedrijf belangrijker dan een zo snel mogelijk op de markt brengen van een product, dat voor de gebruikers gezonder, betrouwbaarder en voordeliger is. De remmende invloeden die in dergelijke gevallen een rol spelen, mogen wij wel rekenen onder de invloeden van Saturnus. Ook op ander terrein zien wij dergelijke vertragingen steeds weer optreden. Denk maar eens aan de vertraging in de ontwikkelingen van de hartchirurgie in uw land als gevolg van een prestigestrijd tussen bepaalde geneesheren – iets wat ondanks alle beloften en kreten – nog steeds geen werkelijke verandering toont.

Ook hier blijken menselijke punten van eigenbelang en kleinzielige prietpraterijen uitgevochten over de hoofden van mensen, die er niets aan kunnen doen. Ook de regering, die wel degelijk de mogelijkheid heeft hier hard en snel in te grijpen, durft kennelijk haar verantwoordelijkheid nog niet aan, en besluit een vermaan te laten horen en verder de zaak nog maar eens even aan te kijken. Hier kunt u tegenwerpen dat Nederland op het ogenblik niet over een werkelijke en sterke regering beschikt, maar het voorlopig nog moet stellen met een z.g. interim-regering; wat dan schijn te betekenen dat er een regering is, die wel hard mag schreeuwen, maar die verder zo weinig mogelijk nieuws mag doen. Niet dat dit t.a.v. het normale optreden van regeringen enig verschil maakt overigens. Toch schreeuwt men, dat er eindelijk eens iets moet worden gedaan ter bestrijding van de inflatie. Dit zou betekenen dat men zowel lonen als prijzen gaat beheersen, terwijl men ook andere kostenverhogende factoren – als de tarieven van regeringsbedrijven – binnen de perken weet te houden. Wel doet het gerucht de ronde dat de regering eindelijk ook de beoefenaars van de vrije beroepen ertoe wil brengen hun eisen wat in te tomen. Wat erop neer komt dat men het overbodig acht, dat een hoogleraar of een dokter meer dan een ton per jaar schoon verdient – ook al werkt hij daarvoor nog zo hard. Men noemt dit een geheel nieuwe benadering en men legt er de nadruk op dat het niet noodzakelijk is, dat bepaalde academisch gevormden de kans krijgen in betrekkelijk korte tijd rijk te worden en zich alle luxe te veroorloven.

Ik ben het er wel mee eens, maar vraag mij af, waarom wij dan niets meer horen over een wetsvoorstel dat reeds enkele jaren geleden de diepvries in schijnt te zijn gegaan: het stichten van een pensioenregeling voor beoefenaars van de vrije beroepen en het beperken van inkomen bij hogere ambtenaren die onder een pensioenregeling vallen. De tegenprestatie voor het scheppen van deze zekerheden zou gelegen zijn in het feit dat alle tarieven dan ook door de gemeenschap gecontroleerd en vastgesteld worden. Een maatregel die volgens mij niet alleen een rechtvaardiger samenleving ten gevolge zou hebben, maar er o.m. ook toe bij zou dragen dat het aantal huisartsen weer toeneemt. Op het ogenblik immers moet je specialist zijn, want dan kun je voor elk consult naar believen rekenen, terwijl de huisarts gebonden is. Daar wringt volgens mij de schoen: velen worden, alleen om hun verdiensten zo sterk mogelijk op te kunnen voeren, nu specialist, terwijl bovendien kan worden gesteld dat velen de medische stand kiezen, niet uit roeping, maar om een goed betaald beroep uit te kunnen oefenen. Men beseft ook heel goed dat in feite vaak overbodige kosten worden gemaakt. Zoals bv. een kind na een tonsillectomie tegenwoordig vaak drie of meer dagen in een ziekenhuis in observatie wordt gehouden. Vroeger werd iets dergelijks in de kliniek afgehandeld. Verschil in kosten: honderden guldens. Maar ja, het fonds betaalt wel en zo wordt er nog eens wat aan verdiend. Ook hier een geheel verkeerde neutraliteit, waarin perfectionisme en kostenopdrijving hand in hand gaan. Men beseft dit zeer wel.

Er staan verschillende initiatieven ter discussie om in dit alles verandering te brengen. Maar Saturnus zorgt ervoor dat men voorlopig ook op dit terrein niet tot een actief optreden zal komen. U denkt nu natuurlijk: Het loopt tegen de Kerst, alles ademt reeds kerskrans en 'stille nacht, heilige nacht'. Waarom ons dan vervelen met al die zaken, die anders zouden moeten zijn en het toch niet worden?

Wel, ik wilde u goed duidelijk maken hoe er een sterk vertragende werking aan de gang is in deze tijd. Dat is niet alleen maar iets voor de Kerst. Maar hoe kun je werkelijk kerstmis vieren, wanneer eenieder besluit alles maar op de oude voet voort te zetten? De wereld wordt getroffen door rampen, er vallen bommen en toch streeft eenieder er naar om alles zoveel mogelijk te houden zoals het is. Dit is een tendens, die ook in uw persoonlijk leven een rol kan gaan spelen.

Ook u denkt maar al te vaak: Dat heeft toch geen haast? Laat men nog maar even wachten. Dat doen wij nog wel eens, maar nu houden wij het voorlopig nog even zoals het is. Ook bij u zijn er zaken, die gedaan moeten worden, zijn er besluiten te nemen die u steeds maar weer uitstelt. Ook in uw eigen bestaan treedt steeds weer die vertragende factor op. Zeker: het ligt wat anders dan in het grote geheel. Bij u spelen ook eigen invloeden, persoonlijke feiten mede een rol. Toch zult u in deze dagen voorzichtig moeten zijn met de neiging uit te stellen. Ook u zult te vaak uitgaan van een: zo is het altijd geweest, zo is het mij tot nu toe altijd wel weer gelukt. U denkt te veel aan hetgeen tot nu toe gebruikelijk was als uw recht. Maar er komen zeer snelle en vaak vergrijpende veranderingen, soms in het milieu, soms door onvoorziene ontwikkelingen. Dan moet u zich aanpassen en wel zo snel mogelijk. Wanneer u op de weg zit met een auto en het begint opeens te ijzelen, zo zult u ook onmiddellijk uw rijwijze aan moeten passen. Doet u dat niet, dan komen er ongelukken van.

Er zijn vele kleine dingen die u in deze dagen misschien niet trekken, maar die wel degelijk aandacht vergen. Ik geef u daarom de raad: Denk er in deze periode steeds weer over na, of iets werkelijk nog wel kan, of het nu nog werkelijk zo is, als in het verleden, of de dingen die u nu nastreeft, werkelijk wel nuttig zijn, of het mogelijk reeds anders kan. Klamp u niet te zeer vast aan zaken die altijd zo zijn geweest. Het verleden biedt geen zekerheid en u zult bepaalde zaken binnenkort moeten gaan verliezen, die u lange tijd als onvervreemdbaar recht en bezit beschouwde. Vraag u in deze dagen steeds weer af, hoe iets mogelijk wel zal kunnen gebeuren, op welke wijze u iets voor morgen kunt tot stand brengen. Want wie zo reageert, zal een deel van de vertragende factoren kunnen beheersen en grotendeels voor zich ongedaan kunnen maken. Voor zo iemand zelfs kan het einde van dit kalenderjaar zelfs een goed en gewaardeerd nieuw beginnen inhouden.

Zo reagerende zult u trouwens ook beter en meer bewust in kunnen haken op het positieve witte Licht van deze periode. Wie alles bij het oude wil houden, zal het niet noodzakelijkerwijze opeens en op korte termijn heel slecht gaan. Maar men zal ontevreden zijn, minder snel tot een besluit kunnen komen en zal, stoffelijk zowel als geestelijk, ook voor anderen minder kunnen betekenen.

Hiermede beëindig ik mijn bijdrage. Indien u wilt kunt u nog reageren hierop.

Vraag: Hoelang loopt dit nog?

Antwoord: De sterk retarderende werking van Saturnus loopt in feite nog door tot augustus a.s. De dominantie van Saturnus loopt officieel, zoals u zult weten, nog tot het lentepunt. De conflictwerkingen van deze periode echter lopen waarschijnlijk door tot 17 à 18 januari. Daarna verandert er dus wel weer iets. Maar omdat de vertragende invloed blijft heersen, terwijl de werking van Saturnus op de wereld als geheel nog meer dan een jaar gehandhaafd blijft, zal de geremdheid wel blijven duren tot en met augustus. Wat betreft secundaire invloeden: ik meen dat u daarvan niet veel zult bemerken buiten de zuiver persoonlijke sfeer. Binnenkort zal ook Jupiter meer invloed gaan krijgen, maar voor de mens die emotioneel onder Saturnus blijft, zal van die invloed eerst zeer langzaam iets merkbaar worden.

Vraag: Er is eens gezegd dat vóór 1974 niet van opbouw gesproken kan worden. Is er nu dan nog een afbraaktendens?

Antwoord: Eenieder zal wel met mij eens zijn, dat afbrekende tendensen op elk terrein - dus niet alleen op stedenbouwkundig gebied - sterk op de voorgrond treden. Men wil kennelijk wel vele zaken slechten, maar weet niet wat men daarvoor in de plaats moet zetten. Denk eens aan het academisch beleid, onderwijsvernieuwing enz. Of denk eens aan de arbeids- en bezitsproblemen van deze dagen.

Men erkent daarin vele slechte zaken en wil deze tenietdoen, maar schijnt nog niet te beseffen, dat hiervoor dan toch iets anders in de plaats moet komen. Zo wil men in het leger bv. wel een grotere inspraak, zij het onder leiding van de kapitein of zo. Maar aan de andere kant zal dit leger toch ook operationeel moeten blijven. Democratie in het leger? Best. Het afbreken van vele oude en overleefde gebruiken? Best. Maar er zal iets voor in de plaats moeten komen, want een leger zonder discipline kan niet bestaan. Er zijn heel wat mensen die wel beseffen dat de oude instellingen in deze tijd niet bepaald meer voldoen. Zij proberen die dus zo snel mogelijk te slechten. Maar kennelijk weten zij zelf nog niet wat daar dan voor in de plaats moet komen. Ik meen dan ook te mogen stellen dat in deze dagen met hun vernieuwings- en vernietigingsdrang - het is moeilijk tussen dezen beiden altijd een onderscheid te maken - de sloopneiging nog steeds overheerst. Ik wil hieraan echter wel toevoegen dat je in vele gevallen eerst het oude zult moeten opruimen, voor je iets nieuws kunt gaan bouwen.

Vraag: In augustus komt Saturnus in Cancer, het teken van Nederland. Zal die invloed de komende 2¾ jaar hier dan nog goed merkbaar zijn?

Antwoord: Merkbaar wel, maar dan voor de ontwikkelingen in het geheel van Nederland en niet zonder meer in alle aspecten van de samenleving. Voor uw land komt de komende jaren de Saturnale werking vooral tot uiting in de economie en politieke troebelen en verkiezingen. Daar tegenover staat dat uw land zich tot op heden - gezien de algemene tendensen - zeer veel heeft kunnen permitteren zonder daarvoor te betalen. U realiseert u zich dit misschien niet, maar dit kleine p...landje leest ieder de les, gaat trots vooraan bij het oplossen van althans een aantal problemen van de derde wereld enz. enz. Soms lijkt het of Nederlanders het gevoel hebben dat zij de gehele wereld naar hun hand dienen te zetten. Wat mij doet denken aan dat mieren-verhaal: Een aantal mieren besloten een olifant te vangen en, zowel voor diens welzijn als in overeenstemming met het mierenbelang, in een bepaalde richting te dwingen. Duizenden mieren klommen moedig naar boven en toen eenieder goed gezeten was, begonnen zij het dier te vertellen, wat het doen moest. Waarop de olifant zich eens flink schudde en van de duizenden mieren er nog maar een enkele boven bleef. Toevallig zat die net op de nek van het grote beest. De verontwaardigde mieren beneden zagen dit en begonnen onmiddellijk te schreeuwen: Wie niet horen wil, moet voelen. Vooruit Jan, wurg hem.... Dit verhaal lijkt mij een aardige weergave van de teleurstellingen, zowel op materieel als ideëel terrein, waarmee het Nederlandse volk in de genoemde periode te maken zal krijgen. Is dit voldoende?

Vraag: Is het u bekend dat Philips vele patenten in de ijskast heeft gestopt die ons verder zouden kunnen helpen?

Antwoord: Mij is bekend dat Philips inderdaad patenten bezit, die bruikbaar zouden zijn, maar niet in exploitatie worden genomen. Men bezit verder vele uitvindingen, al dan niet aangemeld, die eveneens niet gebruikt worden. Het geheel der patenten, al dan niet gebruikt en patentable vindingen waarover Philips beschikt, zou rond 27000 bedragen. Het gaat hierbij merendeels om werkelijke patenten of te ontwikkelen vindingen, die men deels zelf niet wenst te gebruiken, maar die men kennelijk aan anderen wil onthouden. Een van de oorzaken is volgens mij nog steeds dat in alle industrieën de nadruk steeds weer komt te liggen op een kwantitatieve productie, terwijl men m.i. beter zou kunnen gaan werken in de richting van een kwalitatieve productie, waarbij men niet nieuwe typen brengt om verkoopredenen, maar alleen werkelijk nieuwe en goede producten op de markt brengt. Nu komt men al te vaak met een nieuw toestel voor bv. televisie uit, waarin mogelijk één enkele schakeling is veranderd zonder dat hiertoe noodzaak bestond, terwijl bovendien het uiterlijk gewijzigd is. Overigens: de werkelijke macht van een industrie zou in de nabije toekomst wel eens kunnen liggen in het feit, dat zij eerlijke producten met lange levensduur vervaardigt. Want dit zou wel eens een belangrijker klantenbinding kunnen betekenen dan alle reclame. Voor men dit beseft, zal het nog wel even duren. De industrie maakt zichzelf door intriges en behoudzucht steeds meer tot een monolithisch systeem, dat in steeds mindere mate beseffen kan, dat men op verbruiker en arbeider is aangewezen, om eigen plannen te kunnen verwezenlijken.

Vraag: Het gaat bij het door u genoemde dus kennelijk niet voornamelijk over verleende octrooien, want dan komen zij in de openbaarheid.

Antwoord: Het is zoals u weet, mogelijk een grondidee te octrooieren, zonder dat daarbij verdere uitwerkingen daarvan openbaar worden. Er zijn instanties, ik meen o.m. in Zwitserland, die zich bezighouden met het behandelen van dergelijke patenten en het octrooieren van procedés op internationale basis, waarbij de wezenlijke punten geheim blijven. Ik neem aan, dat dit ook elders het geval zal zijn, maar ben op dit gebied niet deskundig genoeg. Overigens is dit naar ik meen niet van overwegend belang. Het bespreken van dergelijke zaken behoort nu eenmaal tot een in de mode zijnde reeks van aanvallen op de groten van het bedrijfsleven. Helaas vergeet men vaak, dat dezen dergelijke aanvallen wel kunnen verdragen. In zijn ijver om de groten dan toch te raken, trapt men de kleine bedrijven, die zich niet aan dergelijke zaken schuldig maakten en die wel alles doen voor arbeiders en verbruiker, de grond in. Dus wanneer u zich bezighoudt met het sociaal onrecht, begaan door de grote bedrijven, voorkom dan a.u.b. dat u en uw medestanders alleen maar, om tenminste enig resultaat te boeken, onschuldigen het leven onmogelijk maken.

Goedenavond.

Zo vrienden. Ik ontdek dat ik het vanavond niet tot een voldoende persoonlijkheidsuitdrukking zal kunnen brengen, daar de toestand van het medium dit te zeer bemoeilijkt. Maar dergelijke onbelangrijkheden verder terzijde latende zou ik, indien u dit goedkeurt, iets willen zeggen over:

DE ESOTERISCHE ACHTERGRONDEN VAN DEZE TIJD

Wij leven en ons leven wordt gerealiseerd in fragmenten die in wezen onsaamenhangend zijn. Met dezelfde fragmenten kun je vele verschillende verhalen opbouwen. In deze tijd blijkt dit fragmentarisch karakter van het leven en de beleving sterker in de mens naar voren te komen dan voorheen. Ook de neiging er toch één geheel van te maken, blijkt wel aanwezig te zijn, maar voert bij een en dezelfde persoon vaak tot diverse onderling strijdige stellingen, visies en versies, zodat geheel strijdige gevoelens en erkenningen in die ene persoon voorkomen als deel van een en hetzelfde gebeuren. Je zoekt de waarheid in jezelf te vinden. Maar je vergeet daarbij, dat de waarheid jou omschrijft. Op het ogenblik dat je tracht eerst vanuit jezelf een waarheid te postuleren, heb je daardoor reeds te maken met een sterke beperking van je vermogens om waarheid te vinden en dus ook van de mogelijkheid de waarheid omtrent jezelf te vinden.

Er is veel zelfbedrog mogelijk in deze tijd. Aan de andere kant is er het Witte Licht en zijn er over niet al te lange tijd ook impulsen van felrood Licht e.d. invloeden, waardoor wij toch wel geschokt zullen worden. Het is vooral de schok, het plotseling geconfronteerd worden met het toch anders zijn van de dingen, waardoor wij ertoe kunnen komen eens even te vergeten dat wij reeds voor onszelf een z.g. onaantastbare waarheid hadden opgesteld. Dat is maar goed ook. Want een mens die de waarheid opstelt voor zichzelf, doet dit altijd met zichzelf in het middelpunt, zij het dat hij zichzelf stelt als het slachtoffer van een wrede wereld, of zich wil zien als held en bedwinger van onrecht. Als je door een schok even vergeet, wat je zou willen zijn en hoe je de wereld wilt zien, zo krijg je korte flitsen en fragmenten van een werkelijkheid te zien. Je zult dan opeens en haast tegen wil en dank een stukje van de geestelijke waarheid zien, een deel van de toekomst lezen, of - en dat is veel belangrijker - opeens in jezelf een onvermoede verwarring ontdekken, die echter gelijktijdig een soort rijkdom blijkt te zijn.

Degenen onder u, die '1001 Nachten' wel eens gelezen hebben, zullen zich wel eens afgevraagd hebben, hoe men toch tot die vreemde omschrijving kwam van de grotten waarin Aladin afdaalt. Hij komt door zalen, waarin kopergeld, zilvergeld, goudgeld en juwelen gestapeld liggen. Hij komt langs kisten vol wonderlijke sieraden. Kortom: elke ruimte die hij doorloopt, biedt ongekende schatten.

Slechts door zijn geheel gebonden zijn aan het doel, het allereerst en bovenal zoeken naar de lamp, komt hij ertoe aan dit alles voorbij te gaan. Deze lamp vindt hij in een nis, gelegen in een tuin, waarin alle bomen juwelen als vruchten dragen. Op de terugweg plukt hij wel enkele van deze vruchten af en steekt die in zijn zak, maar eerst, nadat hij de lamp veroverd heeft. Het is de lamp waarin, al weet Aladin dit nog niet, de werkelijke wonderkracht schuilt.

Dit is naar ik meen een mooie omschrijving van iets wat ook esoterisch gebeuren kan, zelfs in deze tijd. Wanneer wij vergeten dat wij geld nodig hebben en dat het zo belangrijk is mooie dingen te bezitten, dat het zo leuk is met de kostbaarheden van het zijn te spelen indien dit denkbeelden en wetenschappen zijn, maar zoeken naar het kleine beetje licht, wat onze wereld alleen kenbaar maakt, zo vinden ook wij de lamp, de drager van licht en macht. Maar wanneer wij deze vinden, zo kunnen wij evenmin als Aladin eens, het licht verder laten schijnen. Wij doven de lamp om haar mee te kunnen nemen. Want het licht zelf weten wij nog niet te hanteren. O, zeker, de kern van het Ik, de ziel, is Licht. Een ziel, waarvan iemand overigens beweert dat zij exact 21 gram weegt. Wanneer dit op aarde werkelijk waar is, ben ik de laatste tijd nogal aangekomen vrees ik, maar dat is van geen werkelijk belang.

Waar het mij om gaat is het volgende: In de kern van je wezen schuilt het Licht. Een enkele keer word je je daar even van bewust en zie je opeens hoe dit Licht ook buiten je leeft, speelt en werkt. Soms zie je dat in een kerk, zelfs op een steravond bij ons kun je het soms even meemaken, maar je kunt het evengoed opeens beleven, wanneer je in verrukking verzonken staat voor de schoonheid van de natuur. Dan zie je, zo opeens en heel even, een soort flits waarvan je je later afvraagt: was het er nu wel? Toch is dat het Licht, dat wij in onszelf dienen te ontdekken. Kom je zover, dan ontdek je dat alle Licht in ons eigenlijk met een klein en beperkt begrip weer te geven is. Men noemt dit wel eens 'het woord', het persoonlijke woord. Het is niet veel meer dan een denkbeeld. Maar dat denkbeeld omvat dan a.h.w. de kracht van de ziel. Wanneer wij dit mee terugnemen, dan kunnen wij ook andere gaven en juwelen van wijsheid wel meenemen naar een meer bewuste wereld. Maar wanneer wij in het bijzonder op de gaven, op het bezit, uitgaan, dan zullen wij ons doel niet kunnen bereiken, omdat wij geen toegang meer vinden tot het licht, tot de lamp die wij nodig hebben. Dan hebben wij de kracht niet om datgene wat wij in onszelf buit hebben gemaakt, ook naar buiten toe te brengen. Want juist dat is de grote moeilijkheid: uit de grotten, uit de verborgen wereld, weer terug te keren tot de wereld waarin wij nog bewust dienen te leven.

Deze tijd zal voor menigeen zijn als de boze tovenaer die Aladin wilde misbruiken. Deze invloeden wijzen je de verborgen poort naar de innerlijke wereld en zeggen: "Daal hier af. Breng mij die lamp en ik zal je rijkelijk belonen". De mens droomt van beloningen als geestelijk welzijn of stoffelijke rijkdommen. Maar de kracht die hem naar beneden zendt, is de materie, de chaos, de onvrede. Deze kan hem nooit gevormd terug laten komen. U moet het dus goed begrijpen: Je kunt jezelf prijsgeven aan allerhande dingen, een chaos doormaken en zo een face van negatieve ontwikkeling of duisternis voor jezelf op de koop toenemen, dan wel kan je eenvoudig stellen: Ik wil alleen mijn innerlijke werkelijkheid vinden en zodra ik deze gevonden heb, ga ik verder mijn eigen weg. Dan kan ik eventueel zelfs nog iets meenemen van de andere schatten, die ik heb gevonden.

Ik meen dat een dergelijke mogelijkheid in deze dagen voor vele mensen komt open te staan: Je kunt inderdaad in je zelf iets vinden en je kunt die kracht naar buiten brengen. Je kunt dit waarmaken met dat kleine en persoonlijke beeld, dat schijnbaar onbelangrijke woord misschien. En dan kun je de krachten die in je zijn en het gehele leven, zoals dit in je bestaat, opeens tot uiting brengen. Maar aan de andere kant kun je je natuurlijk juist ook in deze dagen laten verleiden door de mogelijkheden die je op je weg ontmoet. In deze dagen ontmoet je naast vele vreemde zaken toch ook beloften omtrent gaven, die je opeens zou bezitten omtrent nieuwe mogelijkheden en talenten, die voor jou opeens kunnen bestaan. Je zult misschien van je werkelijkheid afgeleid worden door de wonderlijke en glorieuze denkbeelden die je opeens beroeren, denkbeelden, die goud lijken te zijn maar die, wanneer zij eenmaal tot uiting zijn gebracht, mogelijk nog niet eens de samenhang en waarde van lood hebben.

Al deze dingen kunnen je misleiden. Het klinkt zo verleidelijk steeds weer even de rijkdommen die in je schuilen, even te plunderen en met de resultaten de wereld buiten je te lijf te gaan. Maar dan faal je. Want als je het Licht in jezelf wilt vinden, moet je je niet bezighouden met de vraag, wat je naar buiten toe wel kunt gebruiken en wat je er mee zult kunnen doen. Dat komt later wel. Constateer desnoods dat deze zaken er zijn en stel: nu ga ik eerst mij verder concentreren op het Licht. De rest zien wij later wel verder. Droom niet al te veel in deze dagen, hoe fraai de dromen ook schijnen, die zich aan je voordoen. Probeer eerst eens iets van het Licht te vinden.

Maar nu ik toch met Aladin bezig ben, zijn er nog wel enkele punten, waarop een vergelijking mogelijk is: Volgens het verhaal wrijft de held alleen maar even licht de lamp op en meteen verschijnt een djinn, een dienaar van de lamp, die hem verklaart: Ik hoor en gehoorzaam. Kortom, de geest van de lamp gedraagt zich zoals bepaalde orthodoxe mensen zich ook nu nog het perfecte personeelslid voorstellen. Nu bestaat er voor ons natuurlijk geen djinni van de lamp. Maar wanneer wij in onszelf een begrip kennen, waarin de waarheid van ons wezen en het Licht in ons - dat wij in besef mogelijk niet eens geheel kunnen omvatten - zo gedraagt eigen wezen zich als een soort wonderlijke dienaar in ons. Wij kunnen dan het Licht in onszelf helderder voelen schijnen, aan de stralen daarvan kunnen wij met onze gedachten a.h.w. vormgeven. Kortom, dan is de totale kracht tot onze beschikking, de kracht waarvan wij ons niet geheel bewust zijn, maar waarmee wij op basis van innerlijke harmonieën van alles kunnen doen.

Wat u met die kracht zult gaan doen, weet ik natuurlijk niet. Het is moeilijk je voor te stellen hoe in een ander een harmonie zich kan uitdrukken die ook in stoffelijke vormen gestalte kan krijgen. Maar ik neem wel aan dat er onder u niet veel zijn, die op een enkele nacht magisch grote paleizen gaan bouwen en dergelijke dingen. Zoiets zou je trouwens alleen maar allerhande moeilijkheden bereiden in verband met bouwvergunningen e.d. Wel zou je, wanneer je je bv. in een verwarrende situatie bevindt, het Licht kunnen wekken in jezelf door dat eenvoudige woord en zo de waarheid erkennen. Een waarheid die niet alleen jouw waarheid is, maar die behoort tot het geheel en die je alleen maar duidelijker doet zien, wie en wat je bent, wat je kunt en moet doen, kortom, een kracht van Licht die je helpt jezelf duidelijker te leren kennen. Het Licht dat je in jezelf vindt, is zoiets als een spiegel van waarheid, zoiets als de spiegel der waarheid die nog steeds begraven ligt in een van de rotstempels van de Karakorums. Wanneer je in die spiegel kijkt, zie je volgens het verhaal jezelf of de toekomst. Maar, zo gaat het verder: velen zien in de spiegel slechts monsters. Wat logisch is, zo voegt men hieraan gemeenlijk dan toe, want deze mensen zijn dan niet innerlijk rustig en harmonisch en zien zo de negatieve aspecten van hun eigen wezen. Kwaaddenkende figuren hebben overigens wel eens beweerd, dat deze spiegel niet werkelijk bestaat. Zij zou een illusie zijn, die door handig optreden van de priesters van deze tempel wordt geschapen.

Hoe dit ook zijn moge, het woord, het beeld in onszelf, waarmee wij het Licht in ons wekken, is voor ons wel degelijk een soort spiegel van waarheid. Zeker, het zal niet altijd prettig zijn wanneer wij onszelf bezien in het Licht. Wij dachten mogelijk dat wij het al aardig ver gebracht hadden en zien nu opeens dat wij in wezen spelen met dingen. Wij ontdekken kinderen te zijn, die spoortje spelen, terwijl wij juist meenden te behoren tot de meest belangrijke directeurs van de spoorwegen op de gehele wereld of iets dergelijks. Wij zien wat onze illusies zijn, zeker. Dat is niet altijd even aangenaam. Zeker. Maar aan de andere kant zien wij in het Licht ook de werkelijkheid, waarmee wij verbonden zijn. Wij zien de waarheid omtrent onszelf, maar ook de waarheid omtrent de wereld waarin wij leven, wordt ons elk ogenblik weer duidelijk voor ogen gesteld.

Wij zullen dan onszelf niet meer overschatten en ook van onszelf of van de wereld niet meer eisen dan mogelijk is. Wij weten dan echter wel degelijk waar onze mogelijkheden liggen, wij beseffen waar ons ontwikkeling ons heen zal voeren, wat wij wezenlijk moeten zijn en doen om steeds bewuster te leven. Ik dacht dat juist dit een belangrijk punt was. Ik meen dat vooral bij een esoterische bewustwording in deze tijd dit wel eens van de meest belangrijke ontwikkelingen kan zijn.

Zeker, u kunt mogelijk nevenbij nog wel enkele wijsheden vinden die u even in de wereld zult kunnen gebruiken en die mogelijk zelfs heel erg belangrijk voor sommige mensen kunnen zijn. Zeker: er komen in u denkbeelden op, die zo kostbaar lijken als de edelstenen uit het sprookje. Maar die edelstenen zijn alleen maar kostbaar, omdat anderen dezen op zo hoge prijs schatten. Op zich zijn zij veelal nutteloos. Innerlijke waarden worden bepaald door de werkelijkheid van leven, die zij mogelijk maken. Uiterlijke betekenis van wijsheden is meestal gelegen in de bewondering, die anderen koesteren voor een onverwacht denkbeeld.

Wanneer ik deze tijd overzie en overweeg, hoeveel er van bepaalde sprookjes waar is, zoals zij bv. in de 1001 nacht zijn samengevat, zo vraag ik mij wel eens af of ergens niet een tijd is weergekeerd die ook in het verleden de mensheid de mogelijkheid gaf tot persoonlijke inwijding en bewustwording. Denk bv. eens aan het verhaal van Djafar en de rode vissen, een sprookje, waarbij op schitterende wijze een gehele inwijdingscyclus wordt weergegeven. Ook hier blijkt weer dat de held op niets anders mag reageren dan op zijn gestelde doel. Hij faalt meerdere malen. Maar wanneer hij op de duur er werkelijk in slaagt zich alleen met zijn doel bezig te houden, wordt hij tot heerser van het magische paleis en alle andere machten. Wanneer Djafar echter op de duur zich toch door een ander en diens begeerten laat leiden, breekt zijn beheersing van het geheel, de magische en demonische krachten barsten weer los en zo wordt de held ten laatste toch nog verslagen.

Er zijn meer van dergelijke verhalen. Denk bv. eens aan Simbad de zeeman, die altijd wel weer goed terecht komt, maar die ook altijd weer het slachtoffer wordt van zijn zucht naar avontuur, van zijn onnadenkende goedmoedigheid en gulheid. In alle Simbad verhalen wordt de mens duidelijk gemaakt, dat je het alleen werkelijk niet kunt. Ergens moet er een toeval, een noodlot zijn, dat je helpt, wanneer je er maar op durft vertrouwen. Nu is deze tijd er een van toeval en noodlot. Dit geldt uiterlijk, maar zeker ook voor het innerlijke leven. Er is bij velen een honger naar avontuur, maar ook een honger naar het innerlijk avontuur van een jezelf zoeken, het zoeken naar werkelijke bewustwordingen en waarden. Dat wordt elke keer weer op een nieuwe wijze besloten en steeds weer word je geconfronteerd met onjuistheden.

Dan ontdek je opeens dat je lange tijd de gevangene bent geweest van een soort autohypnotisch systeem. Je bent misschien gevangen geweest in de opvatting dat het enig belangrijke voor de mens de ratio is en dat er verder niets, maar dan ook werkelijk niets van waarde kan bestaan. Je kunt gevangen zijn geweest of beladen zijn geweest met systemen, die je mogelijk zoveel zelfrechtvaardiging of zelfs verrukking bieden, dat je er niet meer aan toekomt over jezelf en het leven na te denken als iets wat niet alleen maar aan bepaalde gestelde regels heeft te beantwoorden, maar dat deel is van de kosmos en daarin functioneert volgens wetten, regels en krachten die een menselijk systeem niet omvatten kan.

Er zijn heel veel methoden om je van de werkelijkheid tijdelijk of blijvend af te zonderen en uw dagen bieden die bijna allemaal. Dat gaat van een geloof dat je op een gegeven ogenblik in een greep houdt, waaraan je je graag genoeg willen onttrekken, omdat het je tot een steeds zwaardere last wordt tot misschien denkbeelden die als geraamten in je liggen. Geraamten van redelijkheid, schijnbaar vrij van alle hartstochten en onredelijkheden. Maar geraamten die opeens met het vlees van emotie en drift beladen blijken te worden en de innerlijke rust verstoren, tot er in je een strijd woedt waar je geen raad meer mee weet. Deze geraamten van schijnredelijkheid blijken zelfs in staat te zijn te overmeesteren en met zich mee te voeren naar de burcht der monomanie, waar je dan voortaan de gevangene zult zijn van je zogenaamde dorre, maar ware feiten.

O ja, alle sprookjes die ik ken zouden op de een of andere wijze wel kunnen dienen als voorbeeld voor de vele en vreemde ontwikkelingen van stof en geest, die mogelijk zijn in uw dagen. Juist nu, in deze periode van het witte Licht, zal menigeen onder u in staat zijn voor zich iets meer van geestelijke betekenis te beleven dan anders normaal voor hem is, zoals velen ook iets meer kunnen zien dan anders.

Wanneer de mens dan echter zoekt naar zijn innerlijke werkelijkheid en zich niet bezighoudt met het fenomeen 'an sich', wanneer men niet zoekt naar een mooier omschrijven van het beleefde, maar eerder in zich een begrip zoekt te vinden voor de verbondenheid met het Al, hoe dan ook, zo zal de mens juist in deze periode van het witte Licht ook de mogelijkheid vinden zichzelf iets beter te kennen, zal hij de hiaten in eigen ontwikkeling en besef ook beter erkennen en mogelijk zelfs veranderen.

En alle rode werkingen, met hun onheil en gevaren voor de mensheid erbij, zoals die nu bestaan, helpen u alleen maar om duidelijker te beseffen wat u bent en wat u waarlijk kunt. Realiseer u ook, wanneer u met rampen en onaangenaamheden geconfronteerd wordt: deze dingen zijn er nu eenmaal. Ik beheers mij. In die beheerstheid eerst zal ik kunnen beseffen wat er werkelijk gebeurt. Dan kun je ook begrijpen dat dit alles niet alleen maar een spel van het noodlot is. Je beseft dat er een ongelukkig toeval zonder meer bv. ook hierbij sprake is van een werkelijkheid van handelen, iets wat uw eigen wezen en vermogen zowel als het wezen en de vermogens van anderen duidelijker kenbaar maakt, en in een juiste verhouding brengt tot het geheel van het leven. Je spiegelt jezelf en leert jezelf en je wereld ook hierdoor beter kennen.

U vraagt zich af, of er vele ontwikkelingen in deze tijd te verwachten zijn? Heel wat. Werkelijk: de tendens van deze tijd is, esoterisch gezien, veelbelovend. Maar de tendensen van deze tijd zijn vaak ook zeer gevaarlijk. Zij brengen de mens soms de mogelijkheid in de kortste tijd het hoogste te bereiken, zelfs de erkenning van eigen innerlijk symbool en kracht te bereiken. Deze zaken worden dan een soort magische sleutel tot erkenning en beheersing van de werkelijkheid. Maar dezelfde krachten, die deze mogelijkheid scheppen, brengen de mens er ook toe zich over te geven aan illusies, omdat hij alles liever wil dan zo arm zijn, als hij zichzelf in de werkelijke wereld even voelde. De mens kan zich overgeven aan waandenkbeelden die hij zelf wel als zodanig beseft, maar waaraan hij zich steeds weer onderwerpt, alsof zij de enige werkelijkheid zouden zijn, omdat hij anders het leven zo boos en vervelend vindt. Het is waarlijk ook een verwarrende tijd, een tijd waarin materieel en geestelijk vele onverwachte ontwikkelingen en gebeurtenissen de mens dwingen tot reageren. Maar het is zeker een tijd die grote beloften in zich bergt.

De stromingen van deze dagen zullen - u zult dit vooral bij eenvoudige mensen en kinderen bemerken, juist degenen die aanvaarden wat komt - een verbluffende, ja, vaak ontstellende wijsheid geven. Opvallend is het plotselinge van al de ontwikkelingen. Er is geen proces dat je doet veronderstellen dat een mens wijsheid zal vinden. Opeens, zonder voortekenen, is zij er, die wijsheid. Mensen gedragen zich schijnbaar zoals zij altijd reeds deden, zijn niet verstandiger, verkeren niet opeens onder andere omstandigheden en toch, opeens en zonder dat iemand weet hoe en wat - ook zij zelf niet - blijkt er opeens een juist besef te zijn van hetgeen men is, wat men doet, wat men kan doen. Zo toont zich deze invloed, wanneer zij voor een ogenblik duidelijk kenbaar wordt in de wereld. Maar wanneer u zich niet blijft verwonderen over het verschijnsel, maar ook even in uw eigen innerlijk schouwt, zo zult u daar dezelfde tendens, dezelfde krachten en mogelijkheden ontdekken. De vraag blijkt alleen te zijn, of u daarop ook zo eenvoudig en spontaan kunt reageren als die anderen, wier gedrag u op het bestaan van de tendens attent maakte. Zeker is dat de genoemde tendens werkelijk er is. Zeker is dat de bewustwording in deze tijd nieuwe elementen, mogelijkheden en krachten zal gaan omvatten voor velen. Zeker is ook, dat - tegengesteld aan datgene wat in deze tijd meer materieel verwacht zou kunnen worden - voor geestelijke ontwikkelingen zeer felle krachten op gaan treden. Dit geldt zeker ook voor het begin van het volgende jaar.

Ik realiseer mij opeens dat, met uitzondering van een kerstbijeenkomst, dit de laatste seance is die wij hier en met dit medium in dit kalenderjaar beleggen. Ik wil ook in verband hiermee iets opmerken:

De mens doet, alsof er tussen het oude jaar en het nieuwe jaar een groot verschil ligt, terwijl de dagen in feite voortgaan als altijd en mogelijk alleen van elkaar kunnen worden onderscheiden aan de hand van het lawaai van oudejaar en de kater die kenmerkend is voor het nieuwe.

Men doet, alsof er werkelijk iets verandert, maar de veranderingen, die werkelijk plaats vinden, gaan de mensen steeds weer voorbij, omdat zij zich richten op niet-werkelijke veranderingen, die zij projecteren om zichzelf enige hoop te geven. Geestelijk treedt vaak een soortgelijke situatie op. Wie het voortdurend en normaal verdergaan van alle ontwikkeling ook in het Ik, kan aanvaarden, zal groeien tot er werkelijk ook innerlijk van een werkelijke verandering gesproken kan worden. Het nieuw bereikte besef vormt dan wel degelijk een scherpe scheiding tussen het heden en het verleden. Het is heel goed mogelijk dat ook de mens die een groter bewustzijn heeft verkregen, terugverlangt naar de wereld van eens, de wereld zoals hij die vroeger zag en beleefde. Dat betekent het zoeken van een roes, waarvan de kater wel eens een leven lang zou kunnen duren.

Je kunt ook aanvaarden dat het verleden voorbij is, ontoegankelijk is geworden en zo leren leven op een nieuwe wereld, in een nieuwe kracht, met een nieuw besef. Hoe het ook zij, de mogelijkheden zijn er en wat de grote mogelijkheid tot snellere bewustwording betreft: die hebt u nog zeker twee maanden na heden. U hebt de mogelijkheid uzelf opnieuw te benaderen om door te dringen in de vreemde verborgenheid die u ook voor uzelf bent, zodat u naast alle mogelijkheden die toch van voorbijgaande aard zullen zijn, ook iets te vinden van dat ene Licht, waarmee het geheel van het bestaan verbonden is, waardoor alle krachten in uw wezen steeds weer gewekt en geopenbaard kunnen worden.

Dit dan is mijn bijdrage voor heden. Maar wij moeten nog een slotwoord bouwen. Hebt u enig idee, waarover het moet gaan?

SLOTWOORD

Reactie: Kerstmis. Muziek. Kogel.

Antwoord: Ik zou zo zeggen: de werkelijke geest van kerstmis is met de muziek mee. En wanneer eindelijk de kogel door de kerk komt, is kerstmis uit. Voelt u de fijne nuance? Let dan maar eens op:

Men spreekt ons van het Kind, geboren in de Kerstnacht.
Men spreekt van engelen, die zongen toen het kind nog in de kribbe lag.
Men preekt over de liefde, die de Schepper gaf,
toen Hij zijn enig geboren Zoon op aard deed komen
en Hem de weg deed gaan tot in het bittere graf.

Terwijl zo de mensen elkaar beleren,
Tezamen staand in vrome gelatenheid,
schieten kogels door de lucht,
scheren huilende bommen voort in dodelijke vlucht,
en nemen in christelijke naastenliefde het leven van hen,
die zo graag nog wilden leven.
Roven ergens commerciële belangen het voedsel van hen,
die men voedsel moest geven, opdat zij verder kunnen leven.
Maar dat zijn zaken.

Het kerstfeest is waanzin, een spel met wat groen,
wat christelijke leer, orthodox fatsoen,
wat middenstandswerk en wat geestelijke eer.

Verloochend wordt wat kerstmis is,
door hen die spreken van bestand,

maar reeds nu bepalen,
wie er morgen zullen vallen door moordenaarshand.

Verloochend wordt kerstmis door hen die,
in de naam van Sinn Fein en christelijkheid,
morgen weer hun bommen laten exploderen
en mensen doden vanuit een hinderlaag.

Verraden wordt wat kerstmis is door hoge heren,
die vrome woorden spreken, maar gelijk reeds nu eisen,
dat men morgen met de wapens de verachte communisten zal leren
hoe machtig democratie is, hoe groot het eigen land.

Het kerstkind wordt geboren.
Het ligt in de kerstnacht terneer
maar het krijgt geen kans meer om te leven.
Zijn doodsbericht staat reeds geschreven terwijl nog engelen zingen:
vrede op aarde voor hen, die van goeden wille zijn.

Er zijn er veel, die wel van goeden wille zijn,
maar ieder wil het goede slechts voor zich.
Eenieder zoekt het al eerst voor zichzelf te bereiken
en wil de anderen wel wat geven,
wanneer men het tenminste zelf niet mist.

Een blijk van de verbondenheid tussen mens en mens.
Blijk van geestelijk te samengaan is dat,
van werkelijk tezamen leven,
van werkelijk elkaar verstaan,
van werkelijk uit jezelf geven opdat er vrede zij.

Maar ach, wie spreekt daarvan?
Mystieke droom van kerstmis,
doodgeprekt en doodgezongen,
men zou je haast begraven,
wanneer niet in het kloppend hart van werkelijkheid,
de kosmos telkens weer nog Lichtkrachten had geleid
ook naar een wereld die geworden is
tot slaaf van eigen onvermogen
met anderen saam te gaan.

Eens zal er vrede zijn.
Eens zal misschien de laatste boom op aarde
ergens aan de rand van een poolkap staan
en lichten dragen voor de laatste mensen,
mensen van alle rassen.

Zij zullen tezamen zijn,
en strijden tezamen, om nog te bestaan.
Dan zingen zij ook: "Ere zij God in den hoge"
en dan eerst neemt de kosmos hun lied als kerstlied aan.

Het lijkt bitter, zo van het kerstekind te spreken. Bitter zo de zoetheid van een kerstmaal te vergallen. En toch: Kerstfeest is een liefde zonder grens, die offerende zichzelf wil zijn, mens met mens, altijd en ook met allen.

Zeg zelf: leeft dit kerstfeest nog? Voorwaar, wanneer de Christus wordt herboren in de harten van de mensen, volgt een zonnegloren, waardoor de grenzen smelten, de landen verbleken en alle kleuren tezamen het wonderlijk palet van kleuren, waarmee men een paradijs weergeeft als een droom voor morgen, die duidelijk maakt, hoe de mens moet zijn: uitdrukking van God, in liefde en vrede voortgekomen, die waarheid maakt uit wat er in hem leeft en niet slechts van zichzelf wil dromen en van een lieve god, die alles gratis geeft.

Dat was het dan. Hopelijk vergeeft u mij, dat ik dat kerstmis, waarom u zo luide vroeg, wat ontluisterd heb. Maar indien u goed hebt geluisterd, hebt u misschien ook begrepen dat ik wel degelijk geloof aan kerstmis, maar niet aan dat wat men nu kerstmis noemt.

Daarmee eindig ik dan. Ik dank u voor uw aandacht, voor het geduld, betoond met mijn improvisatie. En om de gebruiken aan te houden: Ik wens u allen aangename feestdagen toe, plus een goed uiteinde en een goed begin.

Goedenavond.

d.d. 222 december 1972